

Kasvun ja oppimisen lautakunta 10.04.2024 § 81

§ 81

Espoon kaupungin toiminnallinen päiväkotisuunnitteluohje

Valmistelijat / lisätiedot:
Nääppä Roosa
Myllylä Janne
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee osaltaan tiedoksi Espoon kaupungin toiminnallisen päiväkotisuunnitteluohjeen.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon kaupungin toiminnallinen päiväkotisuunnitteluohje on Tilapalveluliikelaitoksen ja Kasvun ja oppimisen toimialan yhteinen asiakirja, joka luo pohjan päiväkotien suunnittelulle ja mukana olevien tahojen yhteistyölle. Ohje antaa hankkeisiin osallistuville käsityksen yhteisistä tavoitteista ja varhaiskasvatustoiminnan perusteista. Selkeästi määritellyt lähtökohdat päiväkotiin sijoittuvasta varhaiskasvatuksen toiminnasta, Espoon rakennushankkeiden reunaehdoista ja ohjeistuksista auttavat hankkeessa mukana olevia kohti toiminnallisiin tarpeisiin vastaavia tiloja. Päiväkodin tilojen tulee mahdollistaa toiminta, joka täyttää sekä valtakunnalliset että kaupunkitasoiset vaatimukset.

Päiväkotien toiminnallisuuteen keskittyvän ohjeen tavoitteena on taata yhdenvertaiset lähtökohdat kaupungin hankkeiden välillä ja edesauttaa tasalaatuisten päiväkotitilojen toteutumista. Tavoitteena on ohjata joustaviin suunnitteluratkaisuihin, jotka mahdollistavat erilaiset toiminnan painotukset, toimintakausittaiset muutokset ja toimintayksikköjen tavat järjestää varhaiskasvatuksen toimintaa.

Ohje on tarkoitettu käytettäväksi Espoon kaupungin päiväkotien perusparannus- ja uudisrakennushankkeissa sekä pienemmissä korjaushankkeissa soveltuvin osin. Ohjeen lisäksi suunnittelussa noudatetaan rakennusalan yleisiä ohjeistuksia, lakeja ja asetuksia, Espoon teknisiä ohjeistuksia ja Opetushallituksen ohjeita.

Espoon kaupungin päiväkotien toiminnallista tilasuunnittelua ohjaavat ohjeistukset jakautuvat seuraaviin asiakirjoihin:

- Espoon kaupungin toiminnallinen päiväkotisuunnitteluohje

- Espoon päiväkotien mallitilaohjelmat
- Espoon päiväkodit, vaatimustilakortit

Näistä Espoon kaupungin toiminnallinen päiväkotisuunnitteluohje ottaa kantaa päiväkotien suunnittelun lähtökohtiin, tilaryhmiin ja niiden välisiin suhteisiin, mutta ei määrittele tilojen laajuutta ja varustelua. Espoon päiväkotien mallitilaohjelmat määrittelevät erikokoisten päiväkotihankkeiden tilojen määrän ja koon sekä hankkeen kokonaisuuden. Espoon päiväkodit, vaatimustilakortit määrittelevät tilakohtaisen perusvarustelun.

Päivitystyö

Edellinen Espoon päiväkotien suunnitteluohje oli laadittu vuonna 2016 ja ohje oli joiltakin osin vanhentunut. Esimerkiksi varhaiskasvatuslain muuttuminen 2022 ja muutokset toiminnan järjestämisessä toivat kehittämistarpeita ohjeeseen. Lisäksi edellinen ohje koettiin sisällöltään liian niukaksi. Uudistettavan ohjeen sisällön määrittämisen pohjana oli varhaiskasvatuksen tarpeet ja kokemukset sekä päivitystyöryhmän jäsenten havainnot ja kokeneisuus erilaisten päiväkotihankkeiden suunnittelusta. Keskeiset tilojen suunnittelua ohjaavat tavoitteet ja periaatteet eivät päivitystyön myötä muuttuneet, mutta ohjeeseen tehtiin täsmennyksiä, täydennyksiä ja lisättiin kuvailua sekä suunnittelun lähtökohtia.

Päivitystyö tehtiin vuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana. Ohjeen laatimiseen ovat osallistuneet Tilapalvelut-liikelaitoksen suunnittelupalvelut sekä Kasvun ja oppimisen toimialalta Suomenkielinen varhaiskasvatus, Ruotsinkieliset sivistyspalvelut sekä Esikunnan Tilat -palvelualue. Päivitystyöstä vastanneen työryhmän ja ohjausryhmän lisäksi ohjeen sisältöjä käytiin läpi kaupungin sisäisten yhteistyökumppaneiden, kuten Espoon seudun ympäristöterveyden ja rakennusvalvonnan esteettömyysasiantuntijan, kanssa. Ohjeen luonnos oli myös laajasti kommentoitava Kasvun ja oppimisen toimialalla, Tilapalvelut-liikelaitoksessa sekä keskeisillä yhteistyökumppaneilla ennen sen hyväksymistä.

Ohjeen keskeinen sisältö

Espoon toiminnallinen päiväkotisuunnitteluohje sisältää neljä asiakokonaisuutta: päiväkotisuunnittelua ohjaavat ohjeet, varhaiskasvatuksen tilojen suunnittelun lähtökohdat, tilojen toiminnalliset tavoitteet sekä kuvaukset päiväkodin tiloista. Ohjeen alussa koettiin tarpeelliseksi kertoa yleisesti varhaiskasvatuksen tehtävistä, tavoitteista ja toiminnasta, koska ne määrittelevät ja ohjaavat tilojen suunnittelun tavoitteita ja toiminnallisia tarpeita.

Varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat iältään yhdeksästä kuukaudesta kuuteen vuoteen (9kk- 6 v). Kaikkien päiväkodin lapsiryhmien koko on 21 rakenteellista varhaiskasvatuspaikkaa vaikka lasten määrä vaihtelee ryhmissä iän mukaan 12–21 lapseen. Espoossa tilasuunnittelun periaatteena on, että kaikissa ryhmätiloissa voi tarpeen mukaan toimia erikäisiä lapsia.

Varhaiskasvatuksen tiloille asetettuja yleisiä tavoitteita ovat viihtyisyys, toimivuus, muuntojoustavuus, turvallisuus ja esteettömyys. Tavoitteena on varmistaa kehittävä ja oppimista edistävä oppimisympäristö. Päiväkodin tilojen liittymisessä toisiinsa pyritään tarkoituksenmukaisesti yhteyksiin, jotka

tukevat yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä, mutta mahdollistavat myös tiloissa häiriöttömän ja keskittymistä vaativan toiminnan. Viihtyisyyden tavoitteena on tarjota kaikille lapsille tuttu ympäristö, jossa myös suhde muihin lapsiin ja kasvattajiin säilyy turvallisena. Tila- ja sisustusratkaisuissa otetaan huomioon lapsen mittakaava, ulottuvuus ja tilan hahmottuminen lapsen horisontista. Esteettömyys suunnitellaan kokonaisvaltaisesti huomioiden myös saapuminen päiväkotiin ja liikkuminen tiloissa. Inklusiivisten ja lähipalveluperiaatteiden mukaan päiväkodin käyttäjinä voi olla toimintaesteisiä lapsia, henkilökuntaa tai huoltajia.

Tiloja tulee olla mahdollista muokata mm. siirrettävillä kalusteilla, tilanjakajilla, leikki- ja oppimisvälineillä erilaisiin käyttötarkoituksiin ja eri toimintakausina ryhmän ja tiloissa toimivien lasten tarpeiden muuttuessa. Tilaratkaisuissa on huomioitava lasten ohella sekä varhaiskasvatuksen että muiden henkilöstöryhmien työergonomia. Varhaiskasvatuksen toiminta asettaa akustiselle suunnittelulle erityisiä vaatimuksia ja hyvä akustiikka on myös keskeinen työsuojelullinen tekijä.

Kotialue on päiväkotirakennuksessa toistuva tilakokonaisuus, johon sijoittuvat lapsiryhmän ryhmätilat 1–3, märkäeteinen, eteinen, WC- / pesutila ja varasto. Kotialueen tilat suunnitellaan kahden ryhmän kotialuepareiksi, joilla on yhteiset sisäänkäynnit ja eteiset. Kotialueen tilat jäsentyvät lapselle helposti hahmotettavaksi kokonaisuudeksi. Laajuudeltaan suurissakin päiväkodeissa lapsiryhmien toiminta on mahdollista keskittää yksityisimpiin kotialueen tiloihin. Kotialueparin tilat liittyvät edelleen päiväkodin muihin tiloihin.

Isoimpana muutoksena aikaisempaan ohjeeseen päiväkodin yhteisiin tiloihin mahdollistetaan tarvittaessa lisäryhmän sijoittaminen. Muutoksella halutaan varmistaa, että mikäli poikkeusjärjestelyillä on välttämätöntä lisätä varhaiskasvatuspaikkoja, tilapäisellä lapsiryhmällä on käytössään turvallisuus- ja terveellisyysvaatimukset täyttävät tilat.

Päiväkodin yhteisiä tiloja, jotka ovat kaikkien ryhmien käytössä ovat esimerkiksi ruokailutilat, monitoimitilat ja yhteiset pienryhmätilat. Näistä ruokailutilat ovat käytössä paitsi ruokailussa, myös monikäyttöisenä päiväkodin yhteisenä tilana. Päiväkodin isoin tila Monitoimitila 1 on lasten liikuntaa ja muuta vapaata tilaa vaativaa leikkiä ja toimintaa varten, mutta toimii myös päiväkodin juhla-, kokous ja koulutustilana. Henkilökunnan tilat luovat edellytykset toiminnan suunnitteluun, dokumentointiin, kokoontumisille ja keskusteluille. Niiden suunnittelussa korostuvat ääneneristysvaatimukset. Yhteisiä ja henkilökunnan tiloja sijoitetaan eri puolille rakennusta ja eri kerroksiin, jotta niiden saavutettavuus ja käytettävyys on päiväkodin arjen kannalta toimivaa.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Päiväkotisuunnitteluohje_2024

Oheismateriaali

Tiedoksi